

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра фінансів і економічної безпеки

06-03-322М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять та
самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Підприємницька діяльність»
для здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів
усіх освітньо-професійних програм
спеціальностей НУВГП
усіх форм навчання

Схвалено науково-
методичною радою НУВГП
Протокол № 1
від 31.01.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до проведення практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів усіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП усіх форм навчання. [Електронне видання] / Подлевський А. А., Подлевська О. М., Костюкевич А. М., Красовська Ю. В., Скаковська С. С. – Рівне : НУВГП, 2024. – 18 с.

Укладачі:

Подлевський А. А., к.е.н., доцент кафедри фінансів і економічної безпеки;

Подлевська О.М., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу;

Костюкевич А. М., к.е.н., доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва;

Красовська Ю. В., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу;

Скаковська С. С., к.е.н., доцент кафедри фінансів і економічної безпеки.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів і економічної безпеки.

Секретар науково-методичної ради НУВГП Костюкова Т. А.

© А. А. Подлевський, О. М. Подлевська,
А. М. Костюкевич, Ю. В. Красовська,
С. С. Скаковська, 2024
© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

	стор.
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»	5
3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	7
Змістовий модуль 1. Генерація бізнес-ідеї	7
Практичне заняття 1. Підприємницька екосистема	7
Практичне заняття 2. Генерація підприємницької ідеї	8
Практичне заняття 3. Оцінка підприємницької ідеї	9
Практичне заняття 4. Дослідження ринку	10
Практичне заняття 5. Бізнес-моделювання підприємницької ідеї	11
Змістовий модуль 2. Організація підприємницької діяльності	12
Практичне заняття 6. Аналіз зовнішнього середовища	12
Практичне заняття 7. Розробка маркетингової стратегії	13
Практичне заняття 8. Планування виробництва	14
Практичне заняття 9. Управління власним бізнесом	14
Практичне заняття 10. Фінансове забезпечення підприємницької діяльності	15
Практичне заняття 11. Презентація власних проектів	16
4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	17

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Розвиток підприємницької культури в українських університетах та підприємницьких навичок у студентів і викладачів є критично важливою складовою створенням ефективної екосистеми розвитку підприємництва в Україні.

Університет – найкраще середовище для створення перших студентських підприємницьких проєктів. Протягом навчання студенти можуть розвивати свої наукові та інженерні доробки, курсові роботи, ідеї у бізнес проєкти.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність» є формування системи знань і практичних навичок у виявленні та удосконаленню підприємницьких навичок, генеруванні ефективних бізнес-ідей, розробці бізнес-планів власних підприємницьких проєктів, організації та управлінні потенційних бізнесів, а також підготовка студентів до участі в інкубаційних, акселераційних і грантових програмах підтримки бізнес-проєктів.

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність»:

- вивчення основних методик генерування бізнес-ідей та їх оцінки;
- навчитися здійснювати аналіз ринку та вміти розробляти маркетингову стратегію;
- навчитися готувати і презентувати власну бізнес-ідею;
- навчитися розробляти реальний бізнес-план власної бізнес-ідеї.

Перед вивченням даної навчальної дисципліни рекомендується для кращого засвоєння матеріалу отримати початкові знання з питань мікроекономіки та макроекономіки, маркетингу, фінанси підприємства, податкової системи. Разом з тим, курс побудований таким чином, що для студентів, які не володіють необхідними знаннями, матеріал буде подаватися без прив'язки до зазначених тематик.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Генерація бізнес-ідеї				
Практичне заняття 1. Підприємницька екосистема	7	1		6
Практичне заняття 2. Генерація підприємницької ідеї	11	1	2	8
Практичне заняття 3. Оцінка підприємницької ідеї	9	1	2	6
Практичне заняття 4. Дослідження ринку	9	1	2	6
Практичне заняття 5. Бізнес-моделювання підприємницької ідеї	7	1	2	4
Змістовий модуль 2. Організація підприємницької діяльності				
Разом за змістовим модулем 1	43	5	8	30
Практичне заняття 6. Аналіз зовнішнього середовища	8	1	2	5
Практичне заняття 7. Розробка маркетингової стратегії	8	1	2	5
Практичне заняття 8. Планування виробництва	8	1	2	5
Практичне заняття 9. Управління власним бізнесом	8	1	2	5
Практичне заняття 10. Фінансове забезпечення підприємницької діяльності	8	1	2	5
Практичне заняття 11. Презентація власних проєктів	7	-	2	5
Разом за змістовим модулем 2	47	5	12	30
Усього годин	90	10	20	60

Для заочної форми навчання*

Назви змістових модулів і тем	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні	Само-стійна робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Генерація бізнес-ідеї				
Практичне заняття 1. Підприємницька екосистема	8	0,5	0,5	7
Практичне заняття 2. Генерація підприємницької ідеї	9	0,5	1	7,5
Практичне заняття 3. Оцінка підприємницької ідеї	8	-	0,5	7,5
Практичне заняття 4. Дослідження ринку	9	0,5	0,5	8
Практичне заняття 5. Бізнес-моделювання підприємницької ідеї	9	0,5	0,5	8
Разом за змістовим модулем 1	43	2	3	38
Змістовий модуль 2. Організація підприємницької діяльності				
Практичне заняття 6. Аналіз зовнішнього середовища	8	-	0,5	7,5
Практичне заняття 7. Розробка маркетингової стратегії	8	0,5	0,5	7
Практичне заняття 8. Планування виробництва	8	0,5	0,5	7
Практичне заняття 9. Управління власним бізнесом	7	0,5	0,5	6
Практичне заняття 10. Фінансове забезпечення підприємницької діяльності	8	0,5	0,5	7
Практичне заняття 11. Презентація власних проєктів	8	-	0,5	7,5
Разом за змістовим модулем 2	47	2	3	42
Усього годин	90	4	6	80

**структура може дещо відрізнятися залежно від ОПІІ*

3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ГЕНЕРАЦІЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ

Основна мета даного ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1. ГЕНЕРАЦІЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ – допомогти здобувачам зрозуміти, якими рисами має володіти успішний підприємець, ознайомити із інструментами швидкої і продуктивної генерації багатьох креативних ідей, і оцінити їх на здатність бути бізнесовими.

При вивченні цього модуля в пригоді стане посібник «Генеруй бізнес-ідею», який розміщений у матеріалах даної навчальної дисципліни викладача в навчальній платформі MOODLE (<https://exam.nuwm.edu.ua>) – далі – НП MOODLE .

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ЕКОСИСТЕМА

Суть підприємливості, підприємництва та підприємця. Основні елементи підприємницької екосистеми. Особливості підприємницької екосистеми в Україні та світі. Кейси успішних підприємців та підприємницьких екосистем.

Мета: ознайомитися із основними елементами підприємницької екосистеми, основними рисами підприємця

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Підприємницька екосистема».

2. Виконати вправу на знаходження 10 власних якостей, що сприятимуть та 10 якостей, що потребують розвитку для можливої підприємницької діяльності (за бажанням). Рекомендації та шаблон для виконання завдання можна знайти у файлі «Завдання SWOT аналіз та тести.docx» в теці «Шаблони для практичної роботи» розділу «Навчальні матеріали» на сторінці дисципліни у НП MOODLE.

3. Підготувати міні-розповідь про 1-3 підприємців у світі та Україні, які вас надихають або подобаються створені

ними продукти чи послуги. Подумайте, які риси допомогли їх стати успішними.

4. Пройти рекомендовані викладачем тести на визначення особистого стилю (за Адізесом), на вашу роль у команді (за Белбіном), на визначення особистості (16P), тест на підприємця та на емоційний інтелект, інші тести (за бажанням). Посилання на тести та шаблон для виконання завдання можна знайти у файлі «Завдання SWOT аналіз та тести.docx» в теці «Шаблони для практичної роботи» розділу «Навчальні матеріали» на сторінці дисципліни у НП MOODLE.

5. Прочитати та опрацювати 1-16 сторінки Посібника «Генеруй бізнес-ідею», розташованого в матеріалах дисципліни на НП MOODLE.

Література: [1, 2, 3, 4, 6, 8, 12, 14, 17].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2. ГЕНЕРАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІДЕЇ

План

Суть підприємницької ідеї. Основні джерела підприємницьких ідей. Методи та інструменти генерування ідей. Відбір ідей. Суть та етапи дизайн-мислення. Суть циклу customer development.

Мета: ознайомитися із основними методами та інструментами генерації підприємницької ідеї.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Генерація підприємницької ідеї».

2. Прочитати та опрацювати 17-51 сторінки Посібника «Генеруй бізнес-ідею», розташованого в матеріалах дисципліни викладача на НП MOODLE.

3. Виконати Тест №1 і Тест №2, Практичне завдання №2, №3, №5, №7 з файла «Практичні до виконання» (тека

«Шаблони для практичної роботи» розділу «Навчальні матеріали» на сторінці дисципліни у НІ MOODLE.

Література [1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 12, 14, 17]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3. ОЦІНКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІДЕЇ

План

Поняття цінності в бізнесі. Підходи до оцінки та валідації бізнес-ідей. SWOT-аналіз підприємця та бізнес-ідей. Відбір кращих бізнес-ідей.

Мета: ознайомитися із основними підходами щодо оцінки та валідації бізнес-ідей для обрання найкращої для впровадження ідей.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Оцінка підприємницької ідей».
2. Прочитати та опрацювати 52-64 сторінки Посібника «Генеруй бізнес-ідею», розташованого в розділі «Навчальні матеріали» на сторінці дисципліни у НІ MOODLE.
3. Виконати Практичне завдання №10-№13 з файла «Практичні до виконання» (тека «Шаблони для практичної роботи» розділу «Навчальні матеріали» на сторінці дисципліни у НІ MOODLE). Рекомендується обрати 3-5 перспективних на ваш погляд бізнес-ідей, для яких застосувати SWOT-аналіз. У подальшому при розробці бізнес-моделі або складанні бізнес-плану може виявитися, що реалізація вибраної ідей є неприбутковою, або потребує суттєвих інвестицій тощо, і Ви можете швидко повернутися до наступної із складеного списку ваших найкращих бізнес-ідей.

Література [1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 12, 14, 16, 17]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4. ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ

План

Аналіз галузі майбутнього бізнесу. Визначення тенденцій розвитку ринку. Способи дослідження ринку. Сегментація споживачів та вибір цільового ринку. Створення портрету клієнта. Канва ціннісної пропозиції.

Мета: ознайомитися із способами дослідження ринку, навчитися сегментувати споживачів та розробляти портрет клієнта і канву ціннісної пропозиції.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Дослідження ринку».

2. Опрацювати 52-64 сторінки Посібника «Генеруй бізнес-ідею», розташованого в розділі «Навчальні матеріали» на сторінці дисципліни у НП MOODLE.

3. Опрацювати матеріали презентації «Серцевина власного маркетингу», особливо С. 6-13, 21-39 (розділі «Навчальні матеріали» на сторінці дисципліни у НП MOODLE).

4. Дослідити ринок вашого майбутнього бізнесу та можливих ваших майбутніх клієнтів. Пригадайте завдання з Посібника «Генеруй бізнес-ідею», де ви описували вашу мережу контактів – інформація від реальних власників бізнесів чи клієнтів може бути дуже цінною. Також можна скористатися аналітичними оглядами ринків, аналізом відомих бізнес-асоціацій, публікаціями перевірених інтернет ресурсів тощо. Іноді найкращим способом дізнатися про майбутній ринок можуть бути ваші польові дослідження, спостереження, опитування, тестування, купівлю продукта чи послуги тощо.

5. Проведіть сегментування споживачів, оберіть 1-3 сегменти, що найбільше підходять вашому бізнесу. Будьте максимально конкретними у визначенні клієнта, уникайте узагальнення.

6. Для кожного сегменту створіть портрет клієнта, визначте його точки болю та потреби.

7. Сформуйте канву ціннісної пропозиції.
Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 14, 17]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5. БІЗНЕС-МОДЕЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІДЕЇ

План

Відомі бізнес-моделі. Суть та основні модулі Business Model Canvas та Lean Canvas. Суть, задачі та принципи створення MVP. Опис продукції підприємства. Визначення місії та цілей бізнесу.

Мета: ознайомитися із основними бізнес-моделями оцінки підприємницької ідеї, набути практичних навиків їх розробки.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Бізнес-моделювання підприємницької ідеї».
2. Ознайомитися із дослідженням «Ідея для мікробізнесу: практичні поради», що містить приклади 29 бізнес-моделей 10 різноманітних ринків в Україні (файл «Приклади Business Models» розділу «Навчальні матеріали» на сторінці дисципліни у НП MOODLE).
3. Зробити бізнес-модель власної моделі, використовуючи пояснення до Бізнес-моделі Canvas та шаблони (тека «Шаблони для практичної роботи» у НП MOODLE).
4. Особливу увагу при виконанні попереднього завдання варто звернути на блоки «Ціннісна пропозиція» та «Сегмент споживача», які заповнюються першими. Заповнювати Канвас варто із блоку «Ціннісна пропозиція», якщо ви її чітко ідентифікували, і тоді під неї підбираєте свій «Сегмент користувача». Якщо ви чітко знаєте, на який «Сегмент користувача» орієнтується ваш майбутній бізнес, тоді під запити виявлених сегментів користувача варто розробляти блок «Ціннісна пропозиція».

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 14, 17].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

За результатом змістового модуля 1 здобувач отримає відібрану серед багатьох найкращу бізнес-ідею, валідовану через сформовану бізнес-модель, і тепер можна зробити наступний крок до запуску власного бізнесу, а саме – скласти бізнес-план майбутнього підприємства. В цьому вам допоможе Посібник «Розпочни свій бізнес» (РСБ) Міжнародної організації праці, який розміщений у матеріалах даної навчальної дисципліни викладача в навчальній платформі MOODLE (<https://exam.nuwm.edu.ua>). Практична робота здобувача щодо виконання даного змістового модуля ведеться у спеціально розробленій Формі бізнес-плану, яка доступна там же. Вона дозволить швидко і зрозуміло сформуванати бізнес-план майбутнього бізнесу, базуючись на поясненнях та рекомендаціях Посібника «Розпочни свій бізнес» та пояснень викладача.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

План

Визначення основних стейкхолдерів бізнес-проекту. Методи аналізу конкурентів. Фактори аналізу конкурентів. Робота із потенційними партнерами. Вплив місцевої громади та влади на бізнес

Мета: проаналізувати основних конкурентів та партнерів вашого майбутнього бізнесу, оцінити взаємовплив вашого бізнесу та місцевої влади та громади.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Аналіз зовнішнього середовища».

2. Визначити основних конкурентів та партнерів, базуючись на вашій бізнес-моделі та зроблених раніше практичних

3. Ознайомитися із Посібником «Розпочни свій бізнес», опрацювати та повторити матеріал на сторінках 1-27.

4. Заповнити розділ 1 «Бізнес-ідея» та пункт 2.1. «Маркетингові дослідження» у вашій формі бізнес плану (надалі БП).

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7. РОЗРОБКА МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ

План

Суть маркетингової стратегії та системи маркетингу. Аналіз каналів збуту та постачання. План закупівель. Реклама та рекламний бюджет. Визначення прогностичних обсягів реалізації продукції та частки бізнесу на ринку. Ключові метрики бізнесу.

Мета: ознайомитися із основними поняттями маркетингової стратегії, скласти власний маркетинговий план діяльності бізнесу.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Аналіз зовнішнього середовища».

2. Опрацювати матеріал на сторінках 28-48 Посібника «Розпочни свій бізнес».

3. Заповнити розділ 2.2-2.8 «Маркетинговий план» та 3 «Калькуляція продажів» у вашій формі бізнес плану (надалі БП).

4. Додатково рекомендується для кращого розуміння матеріалу пройти такі онлайн-курси на онлайн-платформі Prometheus як: «Підприємництво: Хто ваш клієнт?», «Як почати власну справу в часи невизначеності: покроковий гайд від ТОП—підприємців України»

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 14, 17, 18]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8. ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА

План

Суть витрат на виробництво. Виробничий процес. Оцінка необхідних основних та оборотних засобів. Постійні та змінні витрати. Розрахунок собівартості товарів та послуг. Кошторис витрат та калькуляція продукції.

Мета: ознайомитися із основними терміни планування виробництва, оцінити потреби в оборотних та основних засобах, розрахувати постійні та змінні витрати, повну собівартість основної продукції вашого бізнесу.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Планування виробництва».
2. Опрацювати матеріал на сторінках 64-67, 71-87 посібника «Розпочни свій бізнес».
3. Визначити основні елементи витрат вашого бізнесу, згідно рекомендацій Посібника розрахувати постійні та змінні витрати за основними видами продукції.
4. Заповнити розділ 6 у вашому БП.

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 19]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9. УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ БІЗНЕСОМ

План

Життєвий цикл компанії. Системи управління бізнесом. Організаційно-правові форми бізнесу. Кадрова політика.

Визначення необхідного персоналу. Критерії добору персоналу. Юридичні моменти бізнесу. Визначення та врахування ризиків.

Мета: ознайомитися із основними організаційно-правовими формами бізнесу, вибрати найкращу для вашого бізнесу, визначити необхідний для вашого бізнесу персонал, врахувати юридичні моменти при плануванні вашого бізнесу.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Управління власним бізнесом».
2. Опрацювати матеріал на сторінках 49-63, 68-70 Посібника «Розпочни свій бізнес»
3. Визначити організаційно-правову форму вашого бізнесу, податкову модель та запланувати необхідний персонал.
4. Заповнити розділ 4-5 у вашому БП.

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 19]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

Фінансове планування. План доходів та витрат. План прибутку. План руху грошових коштів. Стартовий капітал: суть, види та основні джерела. Фінансові коефіцієнти ефективності бізнесу.

Мета: ознайомитися із основними елементами фінансового планування, розрахувати план доходів, витрат та прибутку, скласти план руху грошових коштів, розрахувати основні коефіцієнти ефективності та необхідний стартовий капітал.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Фінансове забезпечення підприємницької діяльності».
2. Опрацювати матеріал на сторінках 88-108 Посібника «Розпочни свій бізнес».
3. Розрахувати план доходів, витрат та прибутку, скласти план руху грошових коштів, розрахувати основні коефіцієнти ефективності та необхідний стартовий капітал. Для зручності і швидкості розрахунків рекомендується використовувати *розроблену Excell форму*, що розмішена у теці «Шаблони для практичної роботи» у НП MOODLE.
4. Заповнити розділи 7-9 вашого БП.
5. Заповнити розділ «Резюме» та перевірити ще раз ваш бізнес-план на цілісність, узгодженість показників та помилки.

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 19]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВЛАСНИХ ПРОЕКТІВ

План

Основні принципи презентації бізнес-проєкту. · Основи та техніки публічних виступів. Тренінг з презентації бізнес-проєктів. · Розбір кейсів презентацій відомих бізнесів.

Мета: ознайомитися із рекомендаціями щодо презентування вашого бізнес-ідеї та набути практичні навички ефективного презентування вашого бізнес-плану.

Завдання:

1. Опрацювати матеріали лекції та презентації «Презентація власних проєктів».
2. Розробити презентацію вашого бізнес-плану (від 7 до 15 слайдів).

Література [1, 2, 3, 5, 8, 17]

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

4.1 Основна література:

1. Генеруй бізнес-ідею : посібник для підприємця. / Міжнародна організація праці. Навчальні матеріали в рамках проекту МОП «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні». 2015. 65 с.

2. Курс «Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами» для студентів усіх спеціальностей. Робочий зошит викладача. Громадська організація «Платформа інноваційного партнерства» (УЕР™). Київ, 2021.

3. Олександр Остервальдер, Ів Піньє. Створюємо бізнес-модель. Київ : Наш формат. 2017. 218 с.

4. Розпочни свій бізнес : навчальний посібник для потенційних підприємців і підприємців-початківців. / Міжнародна організація праці. Навчальні матеріали в рамках проекту МОП «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні». 2015. 116 с.

5. Савіна Н. Б., Костюкевич А. М Підприємництво і бізнес-планування : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2011. 191 с.
URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/2198>.

4.2 Допоміжна література:

6. Акіліна О. В., Пасічник В. Г. Основи підприємництва (навчально-методичний комплекс) : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 176 с.

7. Барроу К., Барроу П., Браун Р. Бізнес-план : практ. посіб. / Пер. з 4-го англ. вид. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2005. 434 с.

8. Боб Дорф, Стів Бленк. Священна книга стартапера. Як збудувати успішну компанію. Наш формат, 2019. 512 с.

9. Ерік Райз. Стартап без помилок. Посібник зі створення успішного бізнесу з нуля. Київ : Vivat, 2016. 398 с.

10. Козловський В. О., Лесько О. Й. Бізнес-планування : навч. посібн. Вінниця : ВНТУ. 2005. 189 с.

11. Подлевський А. А. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Бізнес-план: просто про складне» для здобувачів

вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів усіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП денної і заочної форм навчання [Електронне видання] / Подлевський А. А. Рівне : НУВГП, 2021. 57 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/20828/>

4.3. Інформаційні ресурси

12. Business model canvas:
URL <https://www.businessmodelsinc.com>.
13. Prometheus: Дизайн-мислення для інновацій: <https://prometheus.org.ua/designthinking>
14. The Mom Test. Youtube's video: <https://www.youtube.com/watch?v=Hla1jzhan78>
15. Державна служба статистики України.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
16. Законодавство України.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/>
17. Онлайн-платформа «Дія.Бізнес». URL: <https://business.dii.gov.ua>
18. Офіційний сайт Міністерства економіки України.
URL: <http://www.me.gov.ua>
19. Податковий кодекс України № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>